

Motion till riksdagen

1989/90:So52

av Maria Leissner (fp)

med anledning av prop. 1989/90:107 Godkännande
av FN-konventionen om barnets rättigheter

Regeringen föreslår att riksdagen med visst förbehåll godkänner en av Förenta nationernas generalförsamling den 20 november 1989 antagen konvention om barnets rättigheter.

Konventionen innehåller bestämmelser avsedda att tillförsäkra barn grundläggande rättigheter och att bereda barn skydd mot övergrepp och utnyttjande.

Vi hälsar tillkomsten av konventionen med stor tillfredsställelse. För första gången finns ett dokument om barns rättigheter, vilket blir rättsligt bindande för de stater som ansluter sig. Konventionsstaterna skall således vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i konventionen.

Regeringen anser att tillträdet till konventionen inte föranleder ändringar i svensk lagstiftning. Vi delar inte regeringens ståndpunkt till alla delar. Vi hävdar att vissa ändringar i svensk lag bör övervägas inför tillträdet till konventionen. Detta gäller lagen om svenskt medborgarskap och inom utlänningslagstiftningen.

Lagen om svenskt medborgarskap

Enligt konventionens *artikel 7* skall barnet från födelsen ges rätt att förvärva ett medborgarskap. I princip föreligger två situationer där ett barn i Sverige kan leva utan medborgarskap och således vara statslös:

1. Genom födelsen, antingen av statslösa föräldrar eller av föräldrar vars hemlands lagstiftning inte automatiskt ger barnet medborgarskap så länge barnet är utanför landets gränser.
2. Genom invandring.

För båda kategorierna finns det för närvarande olika tidsgränser för när det blir möjligt att söka svenskt medborgarskap. För personer med flyktingstatus är det fyra års hemvist i Sverige och för övriga fem år.

Vi föreslår därför att en översyn görs av svensk lagstiftning, för att konventionens krav skall uppfyllas.

I konventionens *artikel 1* anges vad som avses med barn. Enligt artikeln är barn varje människa under 18 år, om inte barnet har blivit myndigt tidigare enligt den lag som gäller för barnet.

Den svenska utlänningslagstiftningen bygger på ett familjebegrepp innefattande man, hustru och ogifta barn under 16 år. Därför bör den svenska utlänningslagen anpassas till konventionens definition av barn som personer under 18 år.

I konventionens *artikel 9* anges att barn inte skiljs från sina föräldrar mot dess vilja utom i de fall då det är nödvändigt för barnets bästa. I asylsituationer strider det mot barnets bästa att separera barnet från sin familj. Därför får detta inte förekomma.

I dag kan polisen verkställa av- och utvisningar även om det innebär att familjer splittras, t.ex. när en asylsökande har gömt sig. För att klara konventionens krav i artikel 9 måste det förhindras att av- och utvisningar sker som innebär att barnet skiljs från sina föräldrar.

I konventionens *artikel 12* regleras barnets rätt att bli hörd. Alla asylsökande barn måste därför ges en generell rätt att föra fram sina skäl inför bedömningen om de är berättigade till uppehållstillstånd i Sverige. Deras behov av skydd skall inte enbart bedömas med utgångspunkt från vuxnas skäl. För närvarande är det bara i undantagsfall som barnen ges möjlighet att föra fram sina skäl för att få en fristad i Sverige.

Enligt konventionens *artikel 24* skall konventionsstaterna säkerställa att barnet ges rätt till hälso- och sjukvård. För närvarande har asylsökande barn endast rätt till akut sjukvård. Med hänvisning till konventionens krav bör även de asylsökande barnen i Sverige ges tillgång till ordinär barnhälsovård.

Enligt konventionens *artikel 37 b* får inget barn olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Enligt den svenska utlänningslagen finns det möjligheter att beröva asylsökande barn friheten. Detta strider mot konventionens krav. Vi upprepar därför den många gånger framförda uppfattningen att denna möjlighet måste tas bort ur svensk lagstiftning.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändringar i svensk lagstiftning och andra rutiner för att Sverige skall kunna tillträda FN-konventionen om barns rättigheter.

Stockholm den 17 april 1990

Maria Leissner (fp)